

دوره هشتم تقنینیه

جلسه ۴۵

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات قبل از دستور)

جلسه سه شنبه ۳۰ شهریور ماه ۱۳۱۰ - ۹ جمادی الاولی ۱۳۵۰

قیمت اشراک سالانه ۱۰۰ تومان
 خارج ۱۲۰ تومان
 نك شماره : يكقران

معاينه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۳۰ شهریور ماه ۱۳۱۰ * (۹ جادی الاولی ۱۳۵۰)

نہرست مذاکرات

- ۱) تصویب صورت مجلس
 ۲) اقتراع شب ست
 ۳) تصویب لایحه اعتبار ساختمان مجلس ما
 ۱) خورد و تصویب لایحه اصلاح قانونی از قانون نظام وظیفه
 ۲) تقدیم یک فقره لایحه از طرف معاون وزارت مال
 ۳) موافق دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یک ساعت و نیم قبل از ظهر برپاست آقای دادگر تشکیل کردید

صورت مجلس پنجشنبه بیست و پنجم شهریور ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * * *

۱ - تصویب صورت مجلس

عدہ حاضر (۸۶ نفر) ہر شنبہ چہارمہ نفر میرسد بقیہ
 بہ شعبہ یک و دو ہر کدہا یک نفر اضافہ میشود
 [برای تعیین شعب اقتراع بعمل آمدہ نتیجہ ہزار
 ذیل حاصل شد]

شعبہ اول - آقایان : حسین قلی خان ثواب - میرزا
 سید احمد بہبہانی - دکتر عطا اللہ خان سمیعی - میرزا احمد
 خان سفاری - میرزا محمد علی خان قریب - دکتر شبانی
 دکتر احتشام - امیر قیومور - وہاب زادہ - محمد قاسم
 خان قشقائی - بینکدار - مہدی خراسانی - دستاکی کرمانی
 میرزا سید محمد محیط لاریجانی

شعبہ دوم - آقایان : دکتر طاهری - حسن میرزا
 دولتشاہی - اشیار - صدق چہانشاہی - جہشیدی -
 خواجہوی - دستاکی - میرزا اسد اللہ نقیہ - میرزا ابراہیم

۲ - اقتراع شعب

در صورت مجلس نظری نیست ؟ آقای فرشی
 فرشی - قبل از دستور
 در صورت مجلس نظری نیست ؟ (کتکتند -
 خبر) صورت مجلس تصویب شد . آقای فرشی میل دارند
 قبل از دستور حرف بزنید ؟
 فرشی - بلی
 رئیس - این رامی توانم از آقا تفتانہ کتیم کہ مجلس
 بعد ہو کول بفرمائید ؟ (صحیح است)
 فرشی - چشم
 رئیس - امروز بایستی شعب اقتراع بشوند از مجموعہ

* عین مذاکرات مشروح چہل و پنجمین جلسہ از دورہ ہشتم تقابلیہ . (مطابق قانون آذر ۱۳۰۰)
 دائرہ تدوین و تحریر صورت مجلس

خان اقوام - مجد شبانی - مقدم - شریعت زاده - حاج میرزا حبیب الله امین - قهیسی -
 شهبه سوم - آقبایان : ابوالحسنخان برقیبا - محمد قهی
 خان احمد - دکتر تزلک زاده - احتشام زاده - قلمی
 مخبر فرزند - مسعود تائی - رهبری - حاج میرزا حسین
 خان قلمی - حاج حسین آقا مهدی - مرزا - مؤید
 احمدی - مرزا جرجی - اردلک
 شبیه چهارم - آقبایان : مهندس - سید مرتضی و توفق -
 فرا کورلو - ملک زاده آمل - دیر سهرابی - حجت -
 بوتهری - دودی - باستانی - موقر - میرزا
 بانس - ساکتیان - کفائی
 شبیه پنجم - آقبایان : یونس آقا وهاب زاده - محمد علی
 میرزا دولتشاهی - امیر حبیبخان بخندری - حاج میرزا
 حسنخان استنبیاری - دادور - ایزدی - فرش - ارباب
 کبخسرو - افخمی - دادگر - دکتر لهن - امیر دولت
 شاه - کارزوی - حاج محمد رضا بهبانی
 شبیه ششم - آقبایان : بیات - سهرابی - ملکه مدنی - شریفی -
 امیر مادی - پارعلی - آقا سید کاظم - ارکانی - عدل -
 اسمعیل خان قفغالی - رهنا - طهرانچی
 شبیه هفتم - آقا سید حبیب الله لاریجانی
 شبیه دوم اضافه شود - لایقوانی
جلس - پس از ختم جلسه خواهش میکنند آقبایان
 شعب را تشکیل داده و اعضای عامله خوددندان را معین
 کنند آقای وزیر عدلیه
(۳) تصویب لایحه اعتبار ساختمان مجلس ها
وزیر عدلیه - میخواستم خواهش بکنم اگر موافقت
 مینمایند لایحه که راجع است بقضیه و اعتبار ساختمان
 مجلس ها چون خبیل مختصر است و بک ماده واحد یعنی
 نیست مطرح شود چون خبیل مهمل هستند بعد از آن
 هم خبر راجع بنظام وظیفه مطرح شود (سبب است)
جلس - اشکالی نیست - خبر کیسیون بودجه راجع
 باعتبار ساختمان مجلس ها قرائت میشود :
 خبر کیسیون

لایحه نبره ۲۹۳۱ دولت راجع بخارج ساختمان در
 مجلس در ولایات و تفاوت قیمت ملبوس اداره نظیر در
 کبکیون بودجه مطرح وبالاخره بایشتهاد دولت موافقت
 بعمل آمده اینک راپرت آرا برض مجلس میرساند :
 ماده واحده - مجلس شورای ملی ۳۵ هزار تومان اضافه
 اعتبار برای ساختمان در ولایات وجعبده هزار تومان
 اضافه اعتبار برای تفاوت قیمت ملبوس اداره نظیر
 در سال ۱۳۱۰ تصویب مینمایند که از محل ذخیره
 قران مملکتی پرداخت شود
جلس - ماده واحده مطرح است آقای مؤید مدعی
مطلب احمدی - بنده فقط عرضی که در این باب
 داشتیم راجع باین بود که آیا محل این ده مجلسی که باید
 ساخته شود در ولایات و ولایات معلوم است یا معلوم
 نیست ؟ اگر معلوم است چرا در لایحه اظهار نکرده اند
 که ما بدانیم در کجا ساخته میشود چون بعضی جا در
 خبیل احتیاج دارند بعضی مثلا کرمان در این سفر که
 ما رفتیم دیدیم محیر ندارند و در همان عیب دیدیم این
 محسوسین نظمیة را میبندد البته کرمان آزان جاهد نیست
 که عیب لازم دارد حالا بنده نمیدانم آیا جزو این
 صورت هست یا نیست ؟
وزیر عدلیه (آقای دادور) - بنده گمان میکنم که
 خود آقای نماینده محترم هم متفانه صدیق بکنند که
 بهتر این بوده است که صورت در اینجا داده شود برای
 اینکه البته مملکت بیشتر از این احتیاج دارد و دولت
 هم در این خصوص تا بحال اقداماتی کرده است بخارج
 کرده است مجلس عالی هم ساخته است بعد هم خواهد
 ساخت ولی اگر بنا باشد که ده نقطه معین در این چاندر
 شود اقسامی از کرمان میفرمودند البته تکلیف
 بک از نمایندگان محترم دیگر هم این بود که راجع محل
 که از آنجا انتخاب شده اند بفرمایند و اسباب اشکال
 میباشد پس بهتر این ترتیب بود که دولت ببینند هر کجا
 بیشتر احتیاج دارد آنجا را اول بسازد ممکن است کرمان
 هم جزء آنجا باشد بنده البته نه وعده سریع میدهم و

تا بخواهم بنی کتب و البته دولت تمام این نقاط را در
 نظر خواهد گرفت برای سایر عیب ها و قطع دانسته
 باید که دولت بک نظر قطع و مسلمی دارد و از برای
 اینکه برسد هم عیب ها را بتواند بسازد برترتیبی که
 قبل زندگی بوده و از هر حیث پسنجیده باشد
جلس - آقای ملک زاده موافقت ؟
دکتر ملک زاده - بلی
جلس - دیگر مخاضی نیست آقبایانی که معلول این
 لایحه را تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد
 (اغذ و استخراج آراء عمل آمده و ۵۸ ورقه سفید
 شده شد)
جلس - عده حاضرین در موقع اعلام رأی ۶۷ و
 اکثریت ۵۸ رأی تصویب شد ؟
**(۴) شور و تصویب لایحه اصلاح قسمتی از قانون
 نظام وظیفه**
جلس - بیاوریکه خاطر آقبایان مستحضر است من
 استیذان کردم از مجلس که کیسیون خاصی بلافاصله بعد از
 اکتشاف و تعیین هیئت عامله خودش تقضیه رسیدگی
 و راپرت تقضیه را تقدیم مجلس کنند این است که
 راپرت تقضیه را کیسیون تهیه و تقدیم مجلس کرده است
 قرائت میشود :
 خبر از کیسیون مخصوص قانون نظام وظیفه مجلس
 مقدس شورای ملی
 کیسیون مخصوص قانون نظام وظیفه لایحه نبره ۲۱۴
 دولت راجع باصلاح بعضی از مواد قانون خدمت قضای
 با حضور آقای وزیر عدلیه و در شور و ملاحظه قرار داده
 و با اصلاحی لایحه را تنظیم و اینک برای تصویب
 اسامی رای دهندگان - آقبایان و مقدم جانشانی -
 قوامی - دهنی - موقر - ابوالحسن خان بریقا - ارکانی -
 روس - افشار - مسعودی قرانسی - حاج محمد رضا بهبانی -
 فرا کورلو - ابراهیم اقوام - دادور - محمد علی بیروز دولتی -
 فرش - محمد شبالی - مرتضی باستانی - سید کاظم فردی -
 امیر محمد خان قفغالی - عدل - دکتر ملک زاده
 اسمعیل قفغالی - میرزا محمد علیخان تربت - امیر تپور -
 حاج میرزا حسینخان قلمی - و شهری - قلمی -
 میرزا علی - بنگادر - دکتر لهن - غیر فرزند - دیستانی کرمانی

مجلس شورای ملی تقدیم میباشد
جلس - ۲۱ تن لایحه مصلحت طبع و منتشر هم شده
 است باز قرائت بشود ؟
 عده از نمایندگان - خبر لازم نیست
مصدق جهانشاهی - قرائت شود
روحی - طبع شده است در نزد عده است
مصدق جهانشاهی - بنده میخوانم اند قرائت
 سابقه ندارند - قرائت شود بهتر است
جلس - بسیار خوب ماده واحده قرائت میشود :
 ماده واحده - بجای قسمتی از مواد قانون خدمت قضای
 مصوب ۱۶ خرداد ۱۳۰۹ مواد ذیل تصویب میشود :
 بجای ماده ۴ - مملکت ایران مطابق تشکیلات قضائی
 بنواحی سرازیری مقسم شده و افراد وظیفه در مراکز
 حوزه های سرازیری خود بخدمت احتضار و مطابق
 نظریه وزارت جنگ بقسمتهای قضائی تقسیم میشوند
 بجای ماده ۵ - در تمام نواحی سرازیری بوجه
 پیشنهاد وزارت جنگ و تصویب هیئت وزیران و مدور
 فرمان همایونی عدل سرازیری از ۱۵ مهرماه هر سال
 شروع و تا آخر آذرماه همان سال خاتمه خواهد یافت
 بجای ماده ۶ - دوسه ماهه آخر هر سال باقیاراضی
 و سبیل احوال هر ناحیه سرازیری سوختی از کلیه
 افرادیکه در سال آتی پس سرازیری میرسد و بدین
 حوزه های جزیه میباشد از دفتر سبیل قوس آن محل
 استخراج و بنواحی سرازیری تسلیم و نواحی سرازیری
 کبری پس از تالیق سوزنهای مزبور با دفاتر قوس محل
 بوسیله رؤسای مسالونی خود بوزارت جنگ ارسال
 میگردد

مجلس شورای ملی تقدیم میباشد
جلس - ۲۱ تن لایحه مصلحت طبع و منتشر هم شده
 است باز قرائت بشود ؟
 عده از نمایندگان - خبر لازم نیست
مصدق جهانشاهی - قرائت شود
روحی - طبع شده است در نزد عده است
مصدق جهانشاهی - بنده میخوانم اند قرائت
 سابقه ندارند - قرائت شود بهتر است
جلس - بسیار خوب ماده واحده قرائت میشود :
 ماده واحده - بجای قسمتی از مواد قانون خدمت قضای
 مصوب ۱۶ خرداد ۱۳۰۹ مواد ذیل تصویب میشود :
 بجای ماده ۴ - مملکت ایران مطابق تشکیلات قضائی
 بنواحی سرازیری مقسم شده و افراد وظیفه در مراکز
 حوزه های سرازیری خود بخدمت احتضار و مطابق
 نظریه وزارت جنگ بقسمتهای قضائی تقسیم میشوند
 بجای ماده ۵ - در تمام نواحی سرازیری بوجه
 پیشنهاد وزارت جنگ و تصویب هیئت وزیران و مدور
 فرمان همایونی عدل سرازیری از ۱۵ مهرماه هر سال
 شروع و تا آخر آذرماه همان سال خاتمه خواهد یافت
 بجای ماده ۶ - دوسه ماهه آخر هر سال باقیاراضی
 و سبیل احوال هر ناحیه سرازیری سوختی از کلیه
 افرادیکه در سال آتی پس سرازیری میرسد و بدین
 حوزه های جزیه میباشد از دفتر سبیل قوس آن محل
 استخراج و بنواحی سرازیری تسلیم و نواحی سرازیری
 کبری پس از تالیق سوزنهای مزبور با دفاتر قوس محل
 بوسیله رؤسای مسالونی خود بوزارت جنگ ارسال
 میگردد

نیمه ... تهیه و تحویل صورت‌های مزبور و نواحی و تطبیق آنها با دفتر قسوس و اربال وزارت جنگ تا بد از ماه آخر سال تجاوز نماید.

پنجای ماده ۷ - وزارت جنگ پس از وصول صورت‌های مزبور در فروردین ماه هر سال عمده برقراری را که در آستانه لازم خواهد داشت تا بنین تقسیم آن و نواحی پانزده صدی پست برای کسور احتمالی مین کرده و برای نواحی سرازگیری و حوزه‌های فتووی اعلام خواهد نمود.

پنجای ماده ۸ - اما اینکه احتیاجات فتووی کمتر از میزان افرادی است که باید برای خدمت نظامی احضار شوند افراد لازم برای احتیاجات وزارت جنگ بر طبق ذیل از بین واجدین شرایط خدمت نظامی مین خواهد شد

۱ - غیرمتاهل ۲ - متاهل بدون اولاد ۳ - متاهل با اولاد برای تأمین احتیاجات فتووی افراد وظیفه طبق اول مقدم بر طبق ثانوی و طبق ثالث مقدم بر طبق پانجم خواهد بود دسورتیکه تعداد هر طبقه اناناف بر احتیاج بوده باشد افراد لازم از بین آنها مطابق مقدم تاریخ ولادت انتخاب و بهیچه موافق رسمی خانه داده می شود.

پنجای ماده ۹ - دسورتیکه انتخاب از بین افرادی حاصلی ذکر قلمه یا ذکر شده و تاریخ تولدشان بکروز باشد مقدم با کسوفی خواهد بود که سبب افراد دیگر در دیده خود دیرتر در وقت سبیل گرفته اند.

پنجای ماده ۱۱ - استخبارتیکه دسرس سرازوی و باید از آن جواهرند داخل خدمت دولتی یا اجنبی باشند از آزادی که مستلزم اجازه رسمی دولت است بشوند باید تصدیق انجام خدمت تحت‌الصلاح و با معافیت از خدمت

نظای را در دست داشته باشند و بدون اوراقی مزبور دوزار کشور و مؤسسات از قبول آنها باید خودداری نمایند

پنجای ماده ۱۳ - استخبارتیکه قبلی از رسیدن پس سرازوی و مطالبه دوزار تحت‌الصلاح خدمت نمودند پس از خاتمه تحت‌الصلاح جزء ذخیره محسوب خواهند شد مشروط باین که پس از رسیدن پس لایحه ایچیم سانگی شروع چخندت کرده باشند.

پنجای ماده ۱۴ - کسانیکه از خدمت نظام وظیفه عمومی بواسطه علل مزاجی تصدیق دوزار از اطاقاتای که عدم استعداد آنها را برای خدمت نظامی تصدیق نمایند معاف میباشند:

- ۱ - نابینا از یک یا دو چشم
- ۲ - قوزی
- ۳ - کر
- ۴ - لال
- ۵ - شل و چلان
- ۶ - پیکست
- ۷ - فاقدین شست و سیاه دست راست

۸ - استخاص قسیرالقامه که قد آنها از یک پیکر و نیم کمتر باشد

۹ - استخاص مسلول و مبتلای بامراض غیر قابل علاج ۱۰ - میوهیون از چشم که از عهده خدمات نظامی بر نیانند ۱۱ - نیمه ۱ - استخاص ضعیف‌الباریه پارسهای قابل‌المالیه قبل از رفتن چخندت تحت‌الصلاح بخرج دولت مالمالیه خواهند شد.

نیمه ۲ - دسورتیکه دوزر طریب نظامی در محل تشکیل مجلس سرازگیری حاضر نباشند وظیفه مذکور در فوق بدو قر طریب غیرنظامی که از طرف اداره نظام وظیفه مین می شوند محول میگردد

پنجای ماده ۱۶ - کسانیکه بواسطه موقیبت خود از خدمات نظامی معاف میباشند و

- ۱ - حکام شرع مجاز با بختاد از مراجع تقلید و علمای درجه اول مذاهب ذرگنتی و کلیسی و مسیحی و مومسین علوم معقول و متقول.
- ۲ - یکگانه پسر هر مرد یازنی که بواسطه علت مزاج

از اداره امر مامش خود عاجز و کفالت برعهده آن پسر باشد در تمام مدت کفالت.

۳ - پسر دوزم هر مرد یازنی که یک پسرش در خدمت تحت‌الصلاح بوده و دسورت داشتن پسر سوم آن پسر پس ۱۸ رسیده باشد.

۴ - پسر هر مرد یازنی که پسرش بوجوب قانون نظام وظیفه بخدمت احضار و در خدمت وفات کرده باشد دسورتیکه آن مرد یازن پسر دیگری هم داشته باشد این مصافقت تا زمان رسیدن پسر دیگر پس ایچیم سانگی خواهد بود.

۵ - هر جوانی که بخواهد در یک خانواده بوده و در محل پدر یار پدر پدر زن و یار پدر زنی که وصیت اعانه آنها اجازه کفالت امور خانواده مشمولند باید داشته باشند مادام که این وصیت باقیست.

مشمولانی که در سال احضار چخندت ناهل اختیار کند حتی معافیت از خدمت سرازوی را بعنوان ضرورت تکلیف از عیال خود نخواهد داشت.

۶ - دوزرکی که مشترکاً کفول یک یا چند خانواده باشند و در یک محل هر دو برای خدمت سرازوی دعوت شوند آنکه بیشتر بجاهه کسک می کند مادام که این وصیت باقی است از خدمت معاف خواهد بود.

۷ - یکی از دوسر پدر یا مادری که هر دو در یکسال بخدمت نظامی احضار می شوند با انتخاب پدر و دسورت بودن پدر با انتخاب مادر براساس مدت دو سال معاف خواهد بود.

۸ - بشور کلی مطابق مقررات فتره ۲ این ماده از دو پسر یکی معاف و مطابق مقررات فتره ۳ و ۴ از سه پسر دو سورت رسیده پس سوم پس ۱۸ سانگی و با بودن یک پسر دو خدمت نظامی بکفر معاف و از ۳ پسر نیز بکفر و از پنج پسر دوزر معاف خواهد بود

۹ - هر جوانی که کفول میبشت منحصر بپدر پدر یا مادر چند یا چند پدر و علی از کار افتاده خود باشد مادام که حال بدین منوال است.

نیمه ۲ - در صورت ادوای تکلیف مقرر دوزفترات ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ این ماده تا پنجاه تنوالی در

آخر پنج سال کلیه متکفلین بدون استثناء برای فراتر از مدت تعینات نظامی برای ۱۰ ماه بخدمت نظامی احضار و پس از خانه آن مرخص و جزو ذخیره محسوب خواهند شد

پنجای ماده ۱۷ - مجنبلیتی که در مدارس عالی و سبک دوم متوسطه داخله یا خارجه مشغول تحصیل باشند و پس سرزوی برسد تا موقع اناناف و اکمال تحصیلات خود از خدمت نظامی معاف هستند

پنجای ماده ۱۸ - مدت خدمت تحت‌الصلاح دارندگان تحصیلات رسمی (دیپلم لسانس و لایحه) از مدارس عالی داخله یا خارجه فقط یکسال و دارندگان تحصیلات دوره کامل مدارس متوسطه داخله یا خارجه ۱۸ ماه خواهد بود.

نیمه ۲ - فارغ التحصیلای مدارس عالی و متوسطه مخصوص تشکیل کادوهای صاحب‌نصبی احتیاط هستند و وزارت جنگ با تشکیل مدارس صاحب‌نصبی احتیاط و سال قبل آنها را بدیقام صاحب‌نصبی احتیاط در مدت خدمت تحت‌الصلاح مقرر در این ماده فراهم خواهد نمود

پنجای ماده ۱۹ - طلاب علوم دینی در صورت اشتغال ب تحصیل تا اکمال و خاتمه تحصیلات خود دسورتیکه تصدیقات آنها مطابق مدارس عالی ویا متوسطه بوده باشند مشمول مقررات ماده ۱۷ و ۱۸ خواهند بود.

پنجای ماده ۲۰ - برای اجرای مقررات ماده ۵ این قانون وزارت جنگ مقدمات جریان سرازگیری را در تمام مملکت از ۱۵ فروردین ماه تا آخر شهریور ماه هر سال از حیث اعلان اسامی مشمولینی که در ۱۵ شهریور

آن سال باید خود را برای خدمت نظامی حاضر نمایند و رسیده بچوبت مشمولین و تهیه و تکلیف اوراقی آنها ایچیم مطابق فترات هر چه در ۵ در ۵ در ۵ در ۵ در ۵ در ۱۶ قانون خود را معاف بیدانند حاضر خواهد نمود که پس از مدور فرمان عیالونی در احضار مشمولین بدون فوت وقت مجالس سرازگیری باوداتی متکفلین و استخاص مذکور در ماده ۱۵ و سوابق و مدارک آنها که قبلاً بوسیله حوزه‌های سرازگیری هر محصل تهیه شده

است رسیدگی و سرپازان مسافرا برپازخانهها اعزام و برای اختصاص واجد شرایط معافیت سند معافیت صادر نمایند.

بجای ماده ۲۱ - پس از صدور اوامر وزارت جنگ در باب احضار افراد بخدمت نظامی مامورین سرپازگیری با صاحبان اسلحه برای هر حوزة مین و از ۱۵ فروردین تا آخر شهریورماه هر سال مأمور اجرای مقررات ماده فوق میباشند باذکار مذکور در ماده ۶ بهراکز خود و در ایلات مامورین کشتوری اسامی کلیه افراد ساکن آن حوزة را که واجد سن سرپازی شده و با معافیت موقت آنها خانه یافته است اسم از مکتب یا مسافر باذکار قوس تطبیق مینمایند که در روز مین به مجلس سرپازگیری محل دعوت شوند

کلیه افراد مذکور در فوق مکلف میباشدند که در موعد مین در مجلس سرپازگیری حضور بهورسانند و در عوض مسافری و استخاض علیله غیر باید به حرکت باید پدر یا پسر یا یکی از اقوام نزدیک یا شخص دیگری را که به نمایندگی تعیین نمایند حاضر شوند

بجای ماده ۲۲ - برای اجرای عمل سرپازگیری در مرکز هر حوزة سرپازگیری مجلسی مرکب از استخاض مقبله ذیل تشکیل می شود:

۱) حاکم و رؤسای عالی - بلدی - قلمبه - امینہ مدعی عمومی و سبج احوال محل در صورت بودن رؤسای مزبوره در محل.

۲) ازینک الی پنج نفر صاحب منصب یا انتخاب فرمانده آسمیه سرپازگیری و یک یا دو نفر طبیب نظامی.

در صورت نبودن طبیب نظامی در محل مطابق تبصره ۲ ماده ۱۵ رفتار خواهد شد

۳) پنج نفر از مبارف و متصدین (محل محل که سه نفر از آنها عواصلی و دو نفر عضو علی البدل خواهند بود - یک نفر از اعضای اصلی باید از طبقه علماء باشد.

انتخاب متصدین فوق پنج نفر حاکم و فرمانده اسلحه و رئیس حوزة سرپازگیری محل بمثل می آید

تبصره - در صورتیکه تشکیل مجالس سرپازگیری در

مدت مقرر در ماده ۵ در تمام مملکت غیر مقرر باشد نواحی و حوزة های سرپازگیری مکلف خواهند بود مجالس سرپازگیری راه محض تهیه مقدمات بکی بعد از دیگری در طول سال تشکیل دهد احضار افراد اتمام نمایند بطوریکه افراد آن سال در همان سال احضار بخدمت شوند.

بجای ماده ۲۳ - ریاست مجلس سرپازگیری بمقام حاکم و نظارت آن پارسی حوزة سرپازگیری محل و مسئولیت مشترک متوجه کلیه اعضاء آن خواهد بود

بجای ماده ۲۵ - وظایف مجلس سرپازگیری از افراد ذیل است

۱ - امر دولت در احضار افراد بخدمت نظامی و مواردی که مطابق قانون از خدمت نظامی دالما با موقتاً معاف میباشند برای حاضرین تراف می شود

۲ - اسامی اشخاصی که در آن سال برای خدمت دعوت شده اند مطابق دفاتری که حوزة های سرپازگیری و استخراج طبق صورت های انسانی دفاتر احوالی و سبج احوال محل تهیه نموده اند بلیک جدا جدا باند خوانده و حاضر و غایب مین شده و اشخاص حاضر معافیت گردیده آنها را که قابلیت سرپازی ندارند خارج و سند معافیت به آنها داده می شود

۳ - رساندن اشخاصیکه مطابق فصل دوم این قانون معاف میباشند بطریق ماده ۲۰ قبلاً از طرف حوزة های سرپازگیری با تحقیقات محلی تنظیم و تکمیل گردیده رسیدگی کرده پس از تصدیق محتاب آنها در مکتب اسامی آنان در دفتر سرپازگیری ذکر عمل را نموده و سند معافیت به آنها میدهند.

۴ - اشخاصیکه در دفتر اسامی نامشان ذکر عدم ولی بواسطه مسافرت بمرضی نتوانند حاضر شوند و نمایند فرستاده باشند از نمایندگ آنها تحقیقات لازمه بمثل آمده عمل عدم حضور و باقیات و عدم یافت و معافیت و عدم معافیت آنها در مقابل استعان قید و سند مقتضی به نمایند آنها داده خواهد شد

۵ - دفاتر اسامی که از طرف حوزة های سرپازگیری تهیه و به مجلس سرپازگیری تسلیم شده با دفتر قوس

مجلس تطبیق و در صورت اختلاف علما و موجبات آن تحقیق شده بر طبق آن تحقیقات عمل می شود و پس از اتمام عملیات دفاتر مذکور پست شده و باضای تمام اعضاء مجلس خواهد رسید

۶ - پس از مشوع کردن معافین از خدمت نظامی عده مورد احتیاج از مجموع افراد قابل سرپازی انتخاب و به پای افراد اضافه براجتاج مرخصی خانه تا احضار نانی داده خواهد شد - بدینوسیله است در هر شخصی افراد از برای ارجاع طبقات سه کفاره مقرر در ماده ۸ باید ملحوظ شود و طبقه سوم مقدم بر طبقه دوم و طبقه اول خواهد بود

بجای ماده ۲۶ - رسیدگی وضعیت افراد علی و در حضور حاضرین در مجلس سرپازگیری بمثل می آید.

بجای ماده ۲۷ - وضعیت هر یک از افراد باید در مقابل اسم آن شخص در دفتر صورت مجلس سرپازگیری ثبت و باضای رئیس دفاتر و منشی مجلس سرپازگیری برسد

بجای ماده ۲۸ - در صورت اختلاف آراء بین اعضاء مجلس سرپازگیری رأی اکثریت قاطع خواهد بود.

بجای ماده ۲۹ - اشخاصیکه بدون علمت موجه در مجلس سرپازگیری حاضر شوند و یا نمایند فرستند برای استنکاف از حضور در مجلس سرپازگیری یا فرار پس از ثبوت تقصیر در محکمه اداری بخدمت سرپازی شده و در عوض دوسال رسالت تحت السلاح خواهند ماند

تبصره - در صورت ثبوت علمت موجه برای ثبت محکمه اداری یا در صورت مزبور مطابق مقررات قانونی رفتار خواهد نمود

بجای ماده ۳۱ - قانون خدمت نظامی بموجب ۱۶ خردادماه ۱۳۰۴ که بموجب قانون مجازات مجرمین در مورد نظام وظیفه بموجب ۲۳ ارداد ماه ۱۳۱۰ نسخ شده است ذیل تصویب می شود

محکمه اداری مذکور در ماده ۲۹ بر است رئیس آسمیه یا رئیس حوزة سرپازگیری و ضویت نمایندگ حکومت و سبج احوال و امینہ و نظیف محل در امر کار نواحی و حوزة ها تشکیل میگردد

بجای ماده ۳۲ - هر یک از افراد ذخیره که در موعول احضار برای معاف نظامی بدون علمت موجه حاضر نشوند پس از ثبوت تقصیر در محکمه نظامی ازینک ماه ناسه ماه محکوم و چهارس بنگردند

بجای ماده ۳۳ - حکم مذکور در ماده فوق در مورد افراد احتیاج نیز جاری است

بجای ماده ۳۴ - که بموجب قانون مجازات مجرمین در مورد نظام وظیفه نسخ شده ماده ذیل تصویب می شود: مدتی را که مستخدمین رسمی قبل از تاریخ اجرای این قانون انجام خدمت نظام وظیفه ننموده و یا نمایند اینچیز مدت خدمت رسمی آنها محسوب شده و در وزارتخانه ها و ادارات مربوطه مکلفند آنها را پس از دوره خدمت نظامی بخدمت سابق خود واپس برند

بجای ماده ۳۶ - این قانون از تاریخ دهم مهرماه ۱۳۱۰ بموقع اجرا گذارده می شود - اشخاصی که بموجب قانون خدمت نظامی بموجب ۱۶ خرداد ۱۳۰۴ مشمول بوده اند از حیث معافیت تابع مقررات مواد ۱۳ و ۱۵ - ۱۶ - ۱۷ - ۱۸ - ۱۹ این قانون خواهند بود نظامنامه اجرای این قانون توسط وزارتین جنگ و داخله تدوین و پس از تصویب هیئت وزرا بواسطه وزارت جنگ بموقع اجرا گذارده خواهد شد

رئیس - ماده واحده مطرح است آقای امیر تیمور اینکه نوشته اید در ماده ۱۶ و ۱۸ تعالیه اینها قسمتهای ماده واحده هستند . ماده ها بندهند . اگر مخالفی دارید بفرمایید

امیر تیمور کلانی - بنده نوشته ام . آقا . مخالفی ندارم

رئیس - ادعای شما را اینجا بدم .

امیر تیمور کلانی - غیر . بنده امنا بکسر کردم و مخالف نیستم

مؤید احمدی - پس اشقیاء شده است

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - بنده مخصوصاً خواهم بگویم آقای وزیر عدلیه يك قدری توجه بفرمایند

اولاً بنده ظری که عرض میکنم سه از نقطه مخالفت با این قانون است. خیر - بعداً بنده این قانون برای مملکت بهترین قوانینی است که تا بحال نوشته شده است و البته در ظرف چهار پنج ساله که بموقع عمل و اجرا گذاشته شده مصلحتی درش دیده شده و باین شکل درآمده است که اصلاح بشود و این البته خیلی خوب است ولی برای منی که بنده میکنم راجع باین موضوع است که بعضی این قسمتها را در ضمن چه عمل میکنند که اسباب اشکال و اشتباه نشود این را خوبست توضیح بدهند.

که چه جور عمل میکنند و آن این است که مداری قدیم ما بخرند پراگم ندارد یعنی تا بحال تقسیم ابتدائی و متوسطه و عالی نشده است طلاب میزنند در مدرسه درس میخوانند يك مدتی مقدمات عربی میخوانند صرف فارسی و صرف زنجبار و الفقه و سیوطی و يك همچو چیزهایی آمده و منی و جامی و مهم و معلول و این چیزها بعد هم قوانین و شرح لعمه و آن کتبی که داشتند اما حلی معین نبود که کدام ابتدائی است و کدام متوسطه و کدام عالی تصدیق نامه‌هایی هم تا اکنون نداشته اند که آنها را که از ابتدائی فرغ شده اند کدامند و آنها را که از متوسطه فرغ شده اند کدامند و آنها را که از مدارس عالی بیرون آمده اند کدامند يك همچو چیزی هم نبوده فقط از يك كسور مجتهد میانه و بدوجهی اجتهاد میسرید يك اجازه داشت. حالا در ماده ۱۹ باین عبارت می‌نویسد که: «طلاب علوم دینی در صورتی مشغول باده ۱۷ و ۱۸ و متوسطه و در تحصیلات آنها مطابق مدارس عالی و با متوسطه و در باشد. این تعلق غیر ممکن است آقا. این مدارک که که پرگرام نداشته اند این را چه کار میکنند بنده در این موضوع صحبت نمی‌کنم که آنها نباید سرباز بشوند. خیر - پیغمبر مان امامانیمان در هر قوتی خودشان بیفتند و سردار بود در هر میدان جنگی خودشان فکند و زمامدار بوده طلاب هم باید باشند لکن از حیث عمل میسریم که این را چه کار خواهید کرد آنها که پرگرام و ترتیب صحیحی نداشته اند که با پرگرام مدرسه عالی یا سیکل دروم متوسطه مطابق کنید و این تطابق بنده بنده غیر ممکن و غیر عملی است. این يك سؤال بنده بود که توضیح می‌خواهم - مطلب دیگر بنده این است که يك ماده کبیرین اضافه کرده است که اصافاً و الحقی خیلی خوب ماده است که مدتی را که مستخدمین رسمی قبل از تاریخ اجرای این قانون انجام خدمت نظام وظیفه نموده و یا بعداً بنده نباید جزو مدت خدمت رسمی آنها محسوب شده و وزارتخانه و ادارات و بروعه مکتفند آنها را پس

در درجه خدمت تقاضای خدمت سابق خود میپذیرند - اشکالاتی که در مفسه نظام و وزارت مالیه میشود البته نظر مبارک هست فرض کنید يك نفر در يك اداره مستخدم بوده مستحق ترفیح هم بوده بعد مشغول شد و رفت به خدمت نظام بعد از آنجا برکست مطابق این قانون وزارت خانه مربوطه بر دوش سر كسار وای دیگر ترفیح به او نخواهد داد به علت این که این جا در آخر ماده نوشته شده بخدمت سابق. این جا بنده برای رفع این اشکال پیشنهاد کرده ام که این کلمه سابق را حذف کنند و همان بخدمت خود اکتفا کنند. و اگر خدمت سابق نوشته شود اشکالات آنجا را هم در نظر بگیرید میگویند همان ربه که داشتند و در سال هم بودید بعد دو سال هم رفته اید خدمت کرده اید حالا چون در قانون نوشته شده است بخدمت سابق به پذیرم چه نام ربه در باقی بمان و ترفیح او از این میروید و در همان متوقف میماند. از این جهت بنده برای رعایت حال مستخدمین پیشنهاد کرده ام که این کلمه را برداریم از این قانون و يك توضیح هم بدهید که در ماده ۱۹ چه جور عمل میکنند

بوده اند و هستند هیچکس را ندیده ام در اصل کساری موافقتی زیاد و کم نشان بدهند ولی همیشه بنده از اما میترسیدم همیشه هم این جور بوده است حالا ما چه بوده و واقفان این يك بارز بکری است نصیر خود ما هم نسبت انشاء الله به تندبج و بزمان رقع خواهد شد ما که در اصل موافقت و بطور کلی حسن نیت داریم و واقفاً هم ولدان میخواست که مملکتمان بپنهنی درجه ترفیح و تعالی برسد و دارای تمام قوای لازمه بشود و در تمام زمینه ها هر چیزی را که مملک منهدم دارند مملکت ما هم دارای آن بشود و بهترن قسمتش را بدست بیاورد این از نقطه نظر نیت ولی وقتش که بعمل میسریم البته بيك مشکلاتی بر میخورد و هیچ كنگو هم ندارد هیچوقت امکان ندارد شما بخوابید يك اسلحه را چاری بکنید و يك اسلحه را حکومت بدهید در يك مملکتی و در عمل يك افرادی هم از اجرای آن اسلحه ضرر بزند آنوقت است که ما يك مرتبه آن اسلحه را و آن حسن نیت و آن مقصد عالی و آن میل ترفیحی را کنار میگذاریم. هیچوقت سوه نصیر نشود بيك قصدی غیر از آنچه که بنده در نظر دارم اما علامت ما بر این است که قوای آنها را متوجه میخوانیم و در درجه دوم متوجه میخوانیم بآن شخصی که در مقابل خودمان است یا اینکه تصور میکنم در مقابل چشم مسان باشند که حالا آیا این چطور میشود و قبایل این جور چیزها در زندگانی خیلی زیاد است دیگر هیچوقت ممکن نیست که يك اسلحه را شما در مملکت اجرا کنید يك اسلحه عمومی را تعمیم بدهید و هیچيك از افراد هم زحمتی وارد نیاورد و زندگانی هیچکس هم فلانکند زند قوراً آن اسلحه را از نظر مسان میروید و باین جزئیات می‌رسیم و هر نحو هست ما واقفاً نباید کسی کیم متفق کیم عادت بدهیم خودمان را که مسلمان هم و مسائل مملکتی را نگاهداریم كند قسمت تأثیر وضعیت افراد باشد. البته ممکن است که و لك افرادی يك

وزیر عدلیه - بنده البته تشکر میکنم از اظهار موافقتی که اصولاً نماینده محترم کردند راجع بقانون و بطور کلی بنده موافقت همه آقایان را قبلاً بخودم وعده و امید داده ام (صحیح است) و بقیه نامه روز هم آقایان موافق هستند (صحیح است) تا اینکه در روز بروز مملکت آقایان قوای مکمل تر و قوتونی منظم تر و حاضر تر و آحاد من بشود (صحیح است) پس در قسمت موافقت کلی بنده هیچوقت تردید نداشتم. لکن بنده همیشه چون سابقه صحبت هم بین بنده و آقایان بوده است که در مجلس مکرر گفته ام بنده در ایران همیشه از اما میترسم. بنده هیچوقت واقفان عرض میکنم تا با امروز بکنتر از اشخاص با مصطلح وارد در صحنه سیاست و کابینه در کار بوده اند از ارباب قلم و ارباب نقل و تعابیرند که در مجلس

اولاً بنده عقیده ام این است یعنی مطابق عقیده اسلامی که دارم وظیفه تمام افراد این مملکت است که داخل در نظام شوند بثلت اینکه این بقرآن است که میگوید کتب علیکم القتال و هر کور که کلمه سائر چیزها روزی بنده از آنها دارد کتب علیکم العیام. این جام کتب علیکم القتال است باز آیه دارد در قرآن که بقدر استطاعت نان و بقدر قوه نان تشکیل نظام بدهید و متفق کنید و هر چه که دارید تهیه کنید: می‌فرماید و اعوانهم ما استطاعتن من قووه من رباط الخیل که مخصوصاً برای متفق نظامی است پس از این جهت بنده کاملاً باین قانون موافقت و عقیده ام اینست که همه باید داخل در خدمت نظام بشوند. حالا هم دولت صلاح نداشته است اینطور باشد و این قسمت‌ها اصلاح بشود البته بنده بطریق اولی موافق هستم. اما در موضوع و اینکه بنده یاد داشت کرده بودم که از آقای وزیر عدلیه سؤال کنم و توضیح میخواهم که در این دو موضوع چه باید کرد که یکیش را کبیرین اصلاح کرده است و دیگر لازم توضیح خواستن نیست و آن راجع بقارغ التحصیل های مدارس عالی و اشخاصی است که در سیکل دروم متوسطه مشغول تحصیل بوده اند در سابق و دیللمه شده اند اینها در ماده ۳۶ تکلیف آنها معین شده است و دیگر لازم نیست بنده توضیح میخواهم و این مرحمت را کبیرین کرده اند عرض کنم فقط بنده در يك ماده در این جا توضیح میخواهم که آقای وزیر عدلیه بفرمایند

ذمینی وارد باید ولی مسائل کلی را همیشه باید در نظر گرفت اینجا هم پس ما باید برویم روی اصول موافقت و این را که بنده عرض کردم واقعا بدون نارف و بدون اینکه از حفظ نظر بیان مجلس باشد بنده چنین فطمی دارم که همه جیل دارند که نظای این مملکت رقی بکند و هیچکس در این قسمت کوچکترین تردیدی هم ندارد کم و کراه هم نمی آید منتهی با اجرائی که آتوق بی نکاتی را محل توجه قرار میدهند که لاطلیعه و بناچار اگر بخواهند این اسلوا را همین گنه باید آن نکات را دور بیاورند و با اصلاح اگر هم بک عمل در افراد بکشد وارد می آید الا نظر سعادت مملکت نباید اهمیت داد و البته بطور کلی میدان همه آقایان در کلیات نظر موافق دارند و با اگر نظری داشته باشند و یا باشد روی کلمه اما بیرون بدهم روی این اصل جواب خواهم داد اینجا یک مسئله کوچکی را لازم است به نمایندگی محترم در جواب بیانی که بطور خیلی سرینه راجع بماده ۳۶ کرده و اشاره بکیسیون محترم نظام وظیفه کردند عرض کنم ایشان یک نکته کوچکی زدند که من میخواستم در خصوص دو قسمت سؤال کنم دیدم یک فمستش را کیسیون مرحمت کرده اند و اصلاح کرده اند اولاً بنده اینجا سرعاً اگر بخواهم درون کنم فتمنه را خود رسماً بدون اینکه هیچ واقعا غیر از این باشد و بنده هم دروش کرده باشم عرض می کنم که دولت بمادار اینکه لایحه را آورد دبیدارانش از برای مقصودی که داشته است کافی نیست ما از ازان مقصودمان این بود و ماده ۳۶ در میخواستیم اجراء بکنیم در کیسیون هم این پیشنهاد شد کیسیون ترا هم گزینش را متقاعد کرد و اینکه بیاوند موافقت کند و این ماده را اینطور بنویسد بمادار اینکه لایحه را ننکری دارد این را باید از کسی بکشد که از طرف دولت آورده است لکن به کیسیون این کارها زتید که کیسیون مرحمت کرده اند و این کار را کرده اند آقا که مواظب وآمایش را هم خواهید دیگر چرا کایه بکیسیون مزیند یا لایحه کیسیون آمده است و تکلیف خودش را انجام داده

است و بنده که اقدام کردم و با آقایان مذاکره کردم و آقایان هم مثل خود جناب عالی که موافقت خواهند کرد آمدند یک مکتبی را که در لایحه دولت دروش نبرد دروش کنند. این قسمت را اگر آقایان مراجعه نکرده اند راجع بان مادار است که مربوط است بمادارینا و مخصوصاً به محصلین. ماده طوری تنظیم شده بود که ممکن بود تصور بشود که حفظ اشخاصی که بمادار این از مدارس عالی بیرون می آید ایستی بکمال بیرون خدمت کند. دولت این نظر را نداشته است نظر دولت این بوده است که اشخاصی که تحصیل کرده اند اشخاصی که فهم و اطلاعاتشان بیشتر است بهمان تناسب بنگلیقان و زائرین است و از حفظ نظر تهیه صاحبین ایستی این اشخاص بخدمت نظامی دعوت شوند و یکسال هم بیشتر از اجرائی مدت مین نگردد است آن یکسال هم شش ماهه است که در مدرسه خواهد بود و شش ماهه پیش از آن باقی میماند ذخیره بیرون دروش و در این راهم میخواهم که راجع و نسبت تمام اشخاصی که از اول قانون نظام وظیفه مشمول شده اند اجراء کنیم ولی البته ماده دروش نبود بود در کیسیون این مسئله دروش مذاکره شد و بنده از طرف دولت توضیح دادم و ماده دروش شد تا چار عمل اینطور بود توضیح صحبت در این نیست که کسانی که ادعای این مدرسه عالی بیرون می آید و مسائل دیگر می آید بکمال باشند بلکه هر کسی که از هزار و سیصد و چهار با نظرف بموجب آن ماده معافیت قانون سابق معاف است ایستی بیرون خدمت کند و بنده خیال میکنم و امیدوار هستم که این خیال بنده خیلی بود از واقع نباشد که محصلین و اشخاصی که رفعا بنده ذمت کیسیونها و اشخاصی که شنیدم و بهتر از دیگران مطلع شده اند که یک مملکتی که بالاخره قوت آن در درجه اول اهمیت است و فدا کارهایی که امالی مملکتهای دیگر برای حفظ مملکت خودشان و دفاع مملکت خودشان می کند این اقبال اشخاص این کسانی که تحصیل کرده اند اینها باید از هر کس خودشان را بیشتر مقید و موظف بدانند و امیدوارم هستم و لواطیکه نسبت به بختهاشان هم یک امر غیر منتظری باشد که پیش آمده باشد ولی

این را بل خوش و با روی خوش باید پذیرفت و این را اختیار را بخودشان بدهند که ما اشخاصی هستیم که برای حفظ مملکت خودمان حاضر شدیم بروم خدمت نظامی بکنیم و حاضر شدیم بخون خودمان از مملکت دفاع کنیم و اهل حرف نباشند. تنگ خواهد بود از برای آن مجلسی. نتگین خواهد بود آن محصلی که خجالت نکند و بگوید من ما باید شاهما معاف کید من سایر افراد باشد از پیشان تفاوت باشد از برای چه باید تفاوت داشته باشد از برای اینکه مادها و خواهرهای خودمان را باید حفظ کید؟ راجع بمدراس علوم دینی هم عرض کنم اینجا البته مطلب بطور کلی نوشته شده است و نمایندگی محترم توضیح می دهد که خواسته خیلی بجا بود است و بنده هم که توضیح عرض کنم این است که ما در ماده نوزده می نویسم طلاب علوم دینی در صورت اشتغال تحصیل تا اكمال تحصیل در صورتیکه تحصیلات آنها مطابق مدارس عالی یا متوسطه بوده باشد مقررات ماده هفده. مقصود از مطابق بودن اولاً این نیست که آقا میادند مدارس عالی هم خودش پرگرامهای مختلفی دارد مثلا پرگرام مدرسه طب غیر از مدرسه حقوق است و پرگرام مدرسه علوم طبیعی غیر از پرگرام مدرسه علوم الهی است. در خارج هم مدرسه یک پرگرامی دارد مدرسه متوسطه پرگرامش غیر از پرگرام مدرسه عالی است همان طور هم در قسمت متوسطه ما آن لب قسمت هدایت ادبی و قسمت دیگر علم که پرگرام ایندو قسمت البقیه با هم فرق دارد. بنا بر این وقتی که ما اینجا توضیح مقصودمان این بوده است که بین این کمییلات مدارس متوسطه. عالی بقدره واقعی که بشود این مواد بتدریج ولی البته تقاضای اجرائی اینها را باید پرگرامی که باید وزارت معارف تهیه کند از برای اینکه روی این پرگرام ما موافقت کردیم با یک از این مدارس مدارس متوسطه محسوب میشوند و کدام قسمت عالی تکلیف این قسمت را ما بطور خواهد کرد و بیش از این هم اینجا پیشرفت نوشت اینجا هم بقدر میسر نوشت که در صورتیکه محصلان این

مطابق مدارس متوسطه یا عالی باشد بهمان ترتیب با آنها عمل خواهد شد مثل مثال فارغ التحصیل های مدارس متوسطه یا عالی اگر مطابق عالی باشد یک سال و متوسطه باشد هجده ماه خدمت باید بکنند مانند کسانیکه از مدارس عالی و متوسطه بیرون آمدند و البته معلوم است اگر افرادی زد و یک کسی در اول سال بیست و یکسالگی مجاز بقوتی بیرون آمد که آن البته معاف است و این چیزی است که از برای محصلین عالی نیست هر قدر بخواهند و بالاتر بیرون آید سبب که هیچ بد کنیزی هم برسد ایستی خدمت کنند ولی در قسمت علوم دینی این کارها شده است که اگر در آن سن واقعا یک جنهدی مجاز شد و کسی شد که از مراجع تقلید بتواند اجازه داشته باشد از آن البته معاف است اما در قسمتی که مربوط است به ماده ۳۶ بنده که اولاً با نظر نماینده محترم موافق هستم برای اینکه مقصود ما این نبود که حکما بیرون در سر همان کار سابق و با چه ان رتبه سابق و بهمان شکل سابق برای اینکه ممکن است حق ترفیع داشته باشد در سال هم که برش گذشته است و البته باید رتبه بالاتری داشته باشد ممکن است بکمی پیشنهاد کنند در همان موقعش موافقت خواهیم کرد که حذف شود و کدام میکند غیر محترم کیسیون هم موافق باشند اینجا یک تذکری هم بکنم از آقایان به بنده دادند و یاد داشتی نوشته اند که بنده کاتبه ۱۳۰۴ و مقصود اشخاصی است که قبل از ۱۳۰۴ هستند بنده کاتبه مقصودم این است انتظام بشود کسانی که از تاریخ اجرائی قانون میباشند مطابق مقررات این قانون با آنها رفتار خواهد شد. با این تفصیلاتی که ذکر شد تقاضا میکنم با یک سرعتم غرضمونه از حفظ نظر اینکه صحبت ننورد بلکه چون بنده میدانم آقایان موافق هستند میخواهم یک ترتیبی باشد که با یک هلهله و شادی این قانون از مجلس بگذرد.

ولیس - آقای چشمبندی
چشمبندی - عرض ننارم

رئیس - آقای روحی موقتاً

روحی - پای

ملک زاده - بنده پیشنهاد داده ام

رئیس - هنوز موقفت رسیده آقای دشتی

دشتی - عرض کنم که بنده یکی از اعضای کمیسیون

نظام بودم در آنجا در قسمت ماده ۱۸ راجع به دارندگان

دیپلم لیسانس و مدارس عالی صحبت شد باده فیزی

اولی داشت و اختلاف نظری مابین اعضاء کمیسیون بود

و بالاخره نظر کمیسیون این بود یعنی خود آقای وزیر

عقلیه هم که در آنجا قاضیده دولت بودند و مذاکره

میگردند که از پانزدهم مهر امسال هر کس که دعوت

شد بقی هر کس که بشمول شد الوقت مطابق اینقانون

با او رفتار خواهد شد بقی کسانی که دارای دیپلم لیسانس

باشند کسانی که بشمول تحصیل هستند و در ۱۵ مهر

امسال احضار شده اند آنها باقی میروند - ولی حالا آقای

وزیر عقلیه در ضمن بیان ایشان چنین فرمودند که هر کس

از ۱۳۱۱ بشمول شده است بقی بموجب مفاد قانون

سابق موافق بود است حالا بموجب اینقانون مشمول

خواهد بود در صورتیکه در کمیسیون یک همچو نظری

پهلوئیه بنده نبود در کمیسیون نظر این بود که هر کس

که در ۱۵ مهر ماه امسال احضار میشود و در سه ماه

چهار ماه پیش مثلا دیپلم گرفته است مشمول ماده بیجده

خواهد بود یک همچو مذاکره ای در کمیسیون شد که ایشان

کاملاً متوجه باید باشند

وزیر عقلیه - بنده نمیتوانم که آن روز نماینده محترم

تا آخر جلسه کمیسیون تشریف داشتند با خیر (دشتی -

تا ماده ۳۰۳ بودم) ولی ما اینجا تا ماده ۳۶ را نوشته ایم

و زود تشریف بردن ایشان عرض کنم که این ماده ۱۸

همانطور که فرمودند با نظر های مختلف مذاکره شد که

ایا در باره انحصاری که قبل از اجرای قانون از مدارس

عالیه بیرون می آید این ماده را باید اجرا کرد یا

سبب انحصاری که بعداً بیرون می آید؟ بعد از مدتی

ک آقای غیر هم بودند فتنه اینطور حل شد و بنده هم

مواقف کردم و ماده ۳۶ نوشته شد که آنها هم بشود

باشند.

دشتی - عرض کنم البته با اوضاعی که غیر کمیسیون

کرده ما مخالف نیستیم این عین آن عبارتی است که در

لایحه پیشنهادی دولت بوده است عین عبارتت که تغییر

نکرد است

وزیر عقلیه - ماده ۳۶ را هم که خواهر میکنم

ملاحظه فرمائید.

دشتی - بنده ماده ۱۷ را عرض کردم چون صحبت

سر ماده ۱۸ است عرض کردم ماده ۳۶ را بنده نیومدم

وزیر عقلیه - ماده ۳۶ را ملاحظه فرمائید توضیح

ماده ۱۸ است.

دشتی - عرض میکنم اصلاً ماده ۳۶ در اصل بودم

است بعد ضمیمه شده است ماده ۱۸ عین همان عبارتی

است که در لایحه اول پیشنهادی دولت بوده است که عبارتش

هم بهم و لایحه بوده است

وزیر عقلیه - اصلاح شده است آقا

دشتی - چه چیزی اصلاح شده است بنده عرض میکنم

عین همان عبارت اولیه است که بجای اولی بنام داده است

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض ندارم

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرض ندارم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنظر بنده راجع بمسئله که آقای نماینده

محترم فرمودند ماده ۳۶ وقع اشتباه را میکند ماده ۳۶

میشود؛ تشخیصی که بموجب قانون خدمت نظامی بموجب

۱۶ خرداد ۱۳۰۴ مشمول بودم است از حیث معافیت

تابع مقررات مواد ۱۳ - ۱۵ - ۱۶ - ۱۷ - ۱۸

۱۹ - این قانون خواهد بود. و این سربج است براینکه

مقررات این قانون نسبت بکسانی که برطبق قانون سابق هم

بست و بنده تصور نمیکند در کمیسیون چنین نظری بود

و اگر چنین نظری بوده این ماده را تصویب نمیکردند.

رئیس - آقای ملک زاده

ملک زاده - بنده عرضی ندارم در این قسمت

رئیس - آقای روحی هم که نیتند. آقای دشتی.

دشتی - آقای شریعت زاده چشم بسته غیب میکوبند

بنده خودم در کمیسیون بودم صحبت کردم تمام اعضاء

کمیسیون هم در آن حاضرند آنوقت در کمیسیون هم چو

نظری نیومدم است پس بنده اختراع کرده ام از خودم؟ مسورت

چلهه کمیسیون الان حاضر است آقای طهرانی و ملک

مدنی حاضرند امسال ماده ۳۶ در لایحه دولت نبود این را

بعد آوردند در کمیسیون هم کسی ماده ۳۶ را پیشنهاد نکرد

و از آن روز بنده هم دیدم کمیسیون تشکیل شده است آقا.

وزیر عقلیه - آقای دشتی چه میفرمایند که بنده هم اختراع

خودشان اختراع نکردند بقی میفرمایند که بنده هم اختراع

نکردم در ماده ۱۸ در کمیسیون تعبیر مختلفی شد یعنی ها

میکنند اما فرمودند دولت این است که باید انحصاری که سابق

هم از مدارس بیرون آمدند آنها هم باید مشمول باشند

این باید روشن شود و اگر خبر غیر از این هست اینهم

باید روشن شود بنده مذاکره ای کردم با وزارت جنگ

آقایان هم میمانند با آقایان مذاکره ای شد بالاخره دیدم

نظر همین است که بنده مذاکره میکنم و باید همین شکل

هم بنده پیشنهاد کردم و اطلاع هم دادم با کثرت

کمیسیون به آفیسر نایب کردم شمران تشریف بردند و دید

(مجلس - با نایب مذاکره کردید؟) بله بله و بالاخره به

بنده اجازه دادند که این ماده را پیشنهاد کنم و این

قریب بود بنابر این همانطور که سرکار میفرمائید در

کمیسیون ماده ۳۶ نبود و سرکار اختراع نکردید بنده

هم اختراع نکردم بعد از این مذاکرات این را آوردیم

بشکل ماده ۳۶ نوشتیم و چون ماده اخیر بود مناسبتر

بود که در لایحه نوشته شود بنابر این چنانکه عرض

کردم بنده چیزی از خودم اختراع نکردم و آقای دادور

هم نیامده اند یک چیزی را که اکثریت کمیسیون موافقت

نکرده باشند بگمراه بنویسند و بایش را امضا میکنند

بیلاره جنبایی که در اصل قضیه موافق هستند چرا

در جزئیات مذاکره میفرمائید.

رئیس - پیشنهادات قرائت میشود:

پیشنهاد آقای مرید احمدی

بنده پیشنهاد میکنم در قسمت اخیر ماده ۳۴ جمله

(سابق) حذف شود و کلمه فوراً اضافه شود.

مؤید احمدی - بنده در توضیحات عرض کردم راجع این

مطلب دیگر توضیحات زیادی ندارم و همسر این امر برکرد

و هم خدمت سابق را همش برهنه این است که بنده استدعا

میکند که (سابق) حذف شود و الا دچار اشکال خواهد شد

وزیر عقلیه - در این قسمت راجع به پیشنهاد آقای بنده

در قسمت کلمه فوراً موقت ولی در قسمت ثانوی (فوراً)

تصدیق فرمائید جریان اداری یک مرتبه دارد که بموجب

این کلمه می آید و میگردانند این باید مرا بشیرند بلافاصله

و یک پیشنهاد دیگری هم یکی از آقایان محترم تهیه کردم

بروند که با بنده مذاکره کردم بود که بنده موافقت و

نظر آقای غیر محترم را هم جلب کرده ام مستخدمین

چیز هم هست که آنها هم اضافه شود بنابر این کلمه فوراً را

جنبایی از پیشنهاد بن بر دارد کلمه (سابق) را هم

بنده حذف میکنم و تنها پیشنهاد دیگر هم که عرض

کردم قرائت شود

رئیس - پیشنهاد آقای اعتبار قرائت میشود

پیشنهاد آقای اعتبار

بجای ماده ۳۴ شرح قبل را پیشنهاد میکنم

و در حق مستخدمین رسمی و مستخدمین غیر قبل

از تاریخ اجرای این قانون انعام خدمت نظام وظیفه آوردم

و با بعداً ....

وزیر عقلیه - انعام خدمت نظام وظیفه

میفرماید احمدی (مدنی) - انعام خدمت نظام وظیفه نبودم

و باید امتیاز بنده بود خدمت آنها هم بود و روزگار آنها

ادارات که برای این قانون مجتهد نظام وظیفه دعوت میشوند پس از خاتمه خدمت تحت التلاخ برای اشتغال مجتهد سابق خود یا خدمات دیگر دولتی بر سایرین مقدم خواهند بود

مقتضای - بنده توضیح زیادی ندارم برای اینکه یک قسمت از مستخدمین دولتی را ما رعایت کرده بودیم که اینها بعد از اینکه خدمت تحت التلاخ کردند بعد و با آن نباشند ولی مستخدمین جزء را بنظر نیارورده بودند که در اینجا باین ترتیب پیشنهاد شده است و حالا با اینکه کما سابق را بنده موافق نبودم در داغنه شود ولی چون نظر آقای مؤید احمدی این بود بنده از پیشنهاد برداشتم

رئیس - آقای مؤید احمدی هم موافق میکنند پیشنهاد شان را استزاد میکنند و با پیشنهاد شما موافقت میکنند **وزیر عدلیه** - اگر اجازه میفرمایید بگمرتبه دیگر پیشنهاد خواهند شد

(جدداً بترج ذیل قرائت شد)

مدتی را که مستخدمین رسمی و مستخدمین جزء قبل از تاریخ اجرای این قانون انجام خدمت نظام وظیفه نموده و با پیدا شدن خدمت جزو مدت خدمت آنها محسوب شده و وزارتخانه ها و ادارات مربوطه مکلفند آنها را پس از دوره خدمت نظامی بخدمت خود پذیرند و هم بنظر مستخدمین دیگر ادارات که برای این قانون بخدمت نظام وظیفه دعوت میشوند پس از خاتمه خدمت تحت التلاخ برای اشتغال بخدمت سابق خود یا خدمات دیگر دولتی بر سایرین مقدم خواهند بود

وزیر عدلیه - بنده موافق هستم ولیکن البته درست مطالب بر خود نادرش است. در قسمت مستخدمین رسمی بطوری است که در خود خبر هم هست یعنی باید که جزو مدت خدمتشان محسوب شود بعد از اینکه از خدمت تحت التلاخ خارج شدند بخدمت پذیرفته شوند مجدداً و در قسمت مستخدمین جزء هم همین حال را دارد از

یک حیث از حیث اینکه جزء حساب قفاده شدن محسوب شود از برای سایر مستخدمین که در واقع با مصلحت خودمان همان مقدمه دون اصل است آنها فقط حق تقدم دارند هر کس دیگری که بخواهد داخل در خدمت شود بنده موافقم

مجلس - بنده هم قبول میکنم

رئیس - پیشنهادی از آقای وثوق رسیده است قرائت میشود

پیشنهاد آقای سید مرتضی وثوق

مقام عالی ریاست - بنده پیشنهاد میکنم در قسمت ۲۴ بجای کلمه رسمی بعد از مستخدمین کلمه دولتی گذاشته شود

وثوق بنده همین طوری بود که آقای اعتباری پیشنهاد کرده چون در یک قسمت تأمین شده است و در قسمت مستخدمین دون اصل هم چنین موافقت فرموده بنده پیشنهادم را استزاد میکنم

پیشنهاد آقای ملک زاده

پیشنهاد میکنم در قسمت ۹ بجای جمله یا کسی خواهند بود که نسبت باقراد دیگر ردیف درین رده میل گرفته اند جمله ذیل نوشته شود:

یا کسی خواهند بود که بیکار هستند و یا ذلتی که دارند کمتر برای جامعه نافع است

دکتر ملک زاده - چون این ماده واحده دارای قسمتهای مختلف است و در واقع حاوی چندین ماده است این است که بنده تصور نمیکردم که در قسمت های

جزء و شکل مواد درین صحبت خواهد شد و قبلاً هم در روی کلیات لایحه اجازه خواسته بودم که عقاید خود را نسبت باین موضوع و اصلاحاتی را که در عمل دولت حس کرده است و قانون نظام وظیفه را رجوعت نماید واحده تنظیم کرد است و آورده است چون در کلیات مذاکره نند بنده نسبت بدیروسه ماده نظر خاصی داشتم ولیک مالی هم میخواستم از آقای دارو بکنم عراضی که من داشتم این بود که باین قانون از یک جهت نامی دارد باینکه

مجموعی و از جهت دیگر با سعادت و اقتدارات مملکت ببلایه اقلب قوانینی که بپساجس میباشد و میکزدر مربوط طبقه پایه است و این لایحه که آورده ایند خصوصاً مربوط طبقه فاضله و علمای مملکت است و در این جهت و مذاکره بود اتفاقاً بکسده از آقیابت فرغ التحصیل ها و اطباء که خصوصاً بنده ما ملاقات کردند و مذاکرات زیادی در اطراف این قانون با آنها کردم و خصوصاً چون بکده از اطباء و همکار ها که مقبول کار هستند انتظار است استمداد و مساعدتهای را دارند و بنده هم که سمت هم کلاری با آقایان نمائندگی دارم این است که یک توضیحی میدهم و آن ماده اجیری که در ذات رای توضیح و مطلب اضافه کرده است در حقیقت میشود ذکرت یک توضیحی است برای مباحثت کمیسیون و بکده ماده خاصی میشود تاقی کرد و در نتیجه بکده زیادی از تحصیل کنندگان مقبول هستند یا اینکه تحصیل کنندگان را نمام کرده اند و چند سال است مقبول کار هستند باید باینده و داخل عمل بر افتخار نظامی شوند و انعام وظیفه اقنوی وطنی خودشان را نمایند ببقیده بنده مادامی که در دنیا اصول اخلاقی و علوم نواسته است مزوت بشر را تأمین و حتر ملک نعمت دنیا هم از برای پیشرفت مقصد خودشان متکی بقوای نظامی هستند مسلم است یک دولتی که میخواهد سرفراز باشد آقا باید طرق رفیت و عیونیت دیگران را بر کمر بندد باید جزییات و احتیاطی را دفع از مملکت خودش باشد اگر غیر از این بکنند یک مالی است که قابل دوام و حیات نیست من در این زندگانی بیست و چند ساله که در این مملکت بعد از خاتمه تحصیلاتم کردم من این اظهاری را که می کنم همیشه بر طبق تجربه می کنم و بهترین امتحان این است و آقایان رفاقم شاهدند که آن روزی که این مملکت در خطر بود بنده لیا - سربازی پوشیده و همبای چنگ شدم بر عراضی که میبکنم از روی ایمان است و هم بنظاری

که آقای دارو فرمودند حفظ مملکت بیشتر بپایه فاضله مملکت است که بالاخره همین امتیاض تحصیل کرده هستند که بیست مدیره مملکت را در آینه تشکیل خواهند داد و در رأس مملکت قرار خواهند گرفت البته بیشتر وظیفه اینهاست که در مدافعه وطن بکوشند و بملابولیک نکته را باید متذکر شد و آن این است که این دو ماده باید اضافه شود یا باید اصلاحات نظام وظیفه برداشته شود برای اینکه وقتی ما بکده زیادی سرباز احتیاط تهیه میکنیم مثل این است که در یک مدیره عدله زیادی شاکر باشد اما اول در داغنه باشد اما وزیران صاحبان دیوانه قریب قسمت اکثریت هم کلاری نیستند برای اینکه بتوانند مشق های نظامی یا احتیاجاتی که در موقع ضرورت پیش می آید را برای احتیاط نمایند زیرا با مصلحت اینها حالا در دو هفته آماده میشوند خدمت مامان را انجام میدهند و بنده و افراد این مملکت بیشتر بشود زیرا همین صفات برای یک مالکی است که میتواند موفق با اصلاحات مملکت بشود و بهترین دلیل این است حالا بنده در اینجا میخواهم توضیح بگویم بدقتهایی که از دست ما غیر بواسطه ناخفایان قوه در این مملکت پیش آمد کرد و بعد باینکه که اجانب کردند وقتون اجانبی وارد در این مملکت شد و کرد آنچه کرد اگر بخوام بگویم روضه غوامی کرد ام از آنطرف موقتیهایی که از چند سال باینطرف بکوشیدم تأسیس ققون مملکت بدین آورده است ببقیده بنده کافی است از برای اینکه تا چه اندازه این قوه در مملکت اهمیت پیدا دارد و البته برای حیات و سعادت مملکت چقدر قوه دفعیه و تأمینیه لازم است از اشخاص که طرفدار مدارف و مدارس هستند شنیدم میشود که ممکن است این دو ماده یک آفری ضرر به بسط مدارف و تحصیلات متوسطه و دوره عالی بزند این است که بنده در این جا عرض میکنم تأسیس مدارس و مدارف در بلوچستان و در صحاری ترکمان بدون قوه مقتدره و قوه نظامی غیر

ممکن است و بدعت تأثیر همین قوه بوده است که معارف مائرفی کرده است و در قاطعی که مردمش زویه وحشی بوده اند توسعه پیدا کرده است این جا دوت قرع را بکنی رد کرده است و بنده عقیده ندارم. وقتی که يك عده محتاج نبودند آن عده بطور قرع خارج می شدند و بالاخره آمده است اضافه کرده است اشخاصیکه دینز سبیل احوال گرفته اند آنها مقید باشند و اخذ قنرات از این طبقه زودتر بشود تا آن کسانیکه قبلاً سبیل احوال گرفته اند و بنده چون بیسالی اجتماعی خیلی عقیده دارم این است که پیشه چادرم عوض اینکه سبیل را اساس و پایه قرار بدهند این اصل را قرار بدهند که اشخاص بیکار که در مملکت ویلان و سر کردن هستند آنها را برای خدمت نظامی جلب نمایند اگر دو نفر باشند یک نفر بیکار و یک نفر با کار بالاخره هیچ دلیلی ندارد که ما آن با کار را از بدو بکان برداریم سرباز کنیم و این شخص هم بیکار باشد و کل و زحمت هر مملکت باشد و بدهم دوسور تیکه هر دو با کار باشند آن کسیکه کارش رای جامعه ندهد آن را کنار بگذارند و آن کسیکه قبح کارش کمتر است آن را بیک نمایند مثلاً یک نفر در صحنه عمومی دارد خدمت میکند باید فکر که آن ساز دودت میکند بپندم بنده آن کسی که کارش طرف احتیاج جامعه است و نفس برای جامعه بیشتر است آن را باید کنار گذارد و آن کسیکه طرف احتیاج جامعه نیست سرباز کرد و اما نسبت دیگری که وقت آقایان تلف می کند راجع است این است که دو بکسیت این جا اشخاص مناهل را متذکر شده اند و یکی از مسایل مهابت است تا یکدیگر چه برای نظام وظیفه نیست به آهائی که مناهل نیستند خیلی جای تمییب است که بنده اینجا پیشنهاد کنم دوسور تیکه برای فرار از خدمت نظام وظیفه باشد یعنی خودست که قید بشود بشرط اینکه اشخاص برای مهابت از خدمت نظامی بکنند و علسی این است که آقایان اشتیاقی کرده اند که این لایحه را قدیم کرده اند متأسفانه بنده در عمل می بینم که خیلی سوء استفاده شده است یعنی در جامعه

کسانی هستند که همه ساله و یکا و سالی یک و سالی هفتی می شوند برای اینکه معاف شوند از خدمت نظام وظیفه همه می بینیم و همه میدانم که بعضی از این سالی در دسترس همه نیست پایتیکه خوشبختانه مرخص نیستند اولاد منحصراً فرزند نیستند و فقط چیزی که در دسترس عموم است مسله ازدواج است و بهایم جوانانیکه هیچگونه ماده علمی اخلاق فسی و سالی بالاخره رشد حقیقی برای عمل ازدواج که یک کار فسی است و باید تحت شرایط خوبی تأمین شود ندارند و فقط برای فرار از خدمت نظام وظیفه ناهل اختیار کرده اند و اینکه موجب يك فساد خیلی خیلی زیادی شده است و بعد هم زن باغش را طلاق داده اند و يك کار هی خیلی زشتی نموده اند که در این جا شایسته نیست ذکرش. نسبت دیگری را که می خواستیم بطور سؤال عرض کنم این است که اشخاص هستند که در همین امداد در وسط دیوار ایته باید مطابق این قانون احضار شوند برای خدمت نظام وظیفه البته يك عده از قضات ما هستند در قسمت عدلیه خودمان و کسان دیگری هستند که در حوزة عدلیه مشغول کارند عبارت از لیسانس های هستند که مدارس حقوقی داخله و خارجه رانام کرده اند و امروز آنداده و حوزة فقهی مملکت را تشکیل بدهند یعنی نهاده اند عمل احضار يك عده از آنها چه صورتی پیدا خواهد کرد و همینطور در قسمت اطباء يك اشخاصی داریم که آفاقاً از همین جوانهای هستند که در ظرف این چند سال تحصیلشان رانام کرده اند این است که می خواستیم این قسمت را توضیح فرمایند که چه شکل خواهد بود و عمل به چه وجهی صورت

و لایحه عدلیه - چون آقا موافق هستند و این يك پیشنهادی است داده اند بنده محتاج بمقدمت زیاد نیست و باستانی راجع که از اهل علم خدمتشان رسیدند امیدوارم راجع باین بوده است که قانون دست روشن نیست و تکلیفشان معلوم نشده است که ما باید برای خدمت کنیم یا نه. عرض کردم متعجبم است از مردم که سبک رفته است تحصیل کرده است نباید بگویند من چون رانام تحصیل کرده ام حاضر نیست خدمت نظامی

یکم و بیجاخته کند در این که شده اند الله و تهرول بیستم راجع امیدوارم اینطور نباشد زیرا مسله روشن است اما بنده همین که کسانی را انتخاب کنیم که بیکار باشند و البته این دوقضی است که عده که طرفه احتیاج است نسبت بپدم که مشغول هستند کمتر باشند. میفرمایند یکدیگرها این پیشنهاد را در کتب بیرون هم فرمودند ولی بنده... راه را خیلی مشکل میدانم برای اینکه اولاً قضات مسله که ولایتی که این شخص بیکار است یا خبر خود این همچو کار آسانی نیست. اما همین طور که میفرمایند اشخاصی برای فرار از این کار می روند زن می گیرند بر می آورند در يك کسای مهابت با داشته باشند خوب همانطور می فرمایند در يك کسای بدون چهره و مو واجب می شود آنچه تا فکر میشود چند روزی هم در آنجا میماند متعالم که نوبتد و مو واجب بود که به بیستم این آدم و مشغول کار هست با همه اینطور انواع واقسام تقابلی که میشود و این کار دیگر مشکلتر میشود وقتی که بخوایم قنرات کنیم به بیستم این دو نفر که کار دارند کدام يك کارشان از برای جامعه مفید تر است این مسله تعجبیست فوق تصور است. باور بفرمایید هر کسی کار و مشغول خودی را بهترین کار ها میدانند نویسنده معروف (مولیر) البته در کتابش خواندم اید که در آنجا چنین ملاحظه می که آدم را در این برای درس دادن شخص که آن موضوع را نوشته هر کسی آن کار خودی را بهتر میدانند و بالاخره بدلائل زیاد هر کسی ثابت میکنند که مثلاً اگر علم رقص نباشد (آن کسیکه معلم رقص است) آرزویش باشد (آن که معلم آواز است) علم ادبیات نباشد (آنکه معلم ادبیات است) فلاان طوط و میشود و بالاخره هر کسی که کاری که دارد کار خودی را مایه میدانند و بآن کار علاقه دارد و آن کارش را مهم میدانند از برای جامعه. بنده واقعاً نمیتوانم فرض کنم که وجود يك نفر طبیب (اگر مثلاً در دالر تد بر اینکه منحصراً بفرشد نه مثل حالا) مفید تر است برای مملکت یا وجود یک نفر آهنگر در يك موقع همین با وجود یک نفر

دوا ساز با وجود يك نفر کتابی و بالاخره اینها تمام شغل هائی است که جامعه می تواند بوجود آنها منظم شود و این يك موضوعی نیست که تعجبیست ممکن باشد البته بنده و آقا بایتم بنده میگویم در درجه اول اشخاصیکه وجودشان برای جامعه مفید است اشخاص پرچانه سیاست مآب مثل بنده است آنها هم خواهد بود فرود که طبیب ولی این مسله غیر از این است که حقیقت امر این بدشهر خرامتی میکند. قاهره در این قسمت و واقعتاً نماند و بگویند که بنده چون در جهت بگذرد و اما راجع بان قسمت ناهل که فرمودند که اشخاصیکه ناهل اختیار میکنند برای اینکه مهابت بستی تحصیل میکنند این را هم بنده عرض می نمایم برای اینکه شما فکر بفرمایید اثبات فنیه را این جا می نویسند کسانیکه در سال خدمت ناهل اختیار کرده اند اگر کسی آمد در سال خدمت ناهل اختیار کرده پس فرود کانت من قبیل عائله ام هستم او را نمی پذیریم ولی اگر کسیکه اشخاصی از این رفته است ناهل اختیار کرده است شما حاطور ثابت میکنند که اساس این ناهل روی فرار از نظام وظیفه است یا یک چیز های دیگری هم هست پس این قسمت خیلی مورد اشکال است اما قسمتی را که فرمودید که ممکن است يك عده زبانهای اقلی از اشخاصیکه دارای تمییلات هستند و دارای استعدادها و هائی هستند بنده تصور نمیکنم که در ادارات ما باین اندازه اشخاصیکه مطابق این قانون مشغول بپند باشند. حالا فرض بفرمایید ما قضات خیلی مهم که داشته باشیم در در مقامات عالی هستند قسمت نشان اساساً بیشتر از اینها است. اگر چند نفر هم باشند در باره ها وقتبندی های کوچک خود بنده خیلی می خواهم کرد که آنرا زودتر برون خدمت نظام وظیفه شان را بکنند و عده همیشان بدمه که وقتبیکر بر گشتند کارشان را بر همان بدمه با يك بهایم خیلی مهمی و در هر حال اختلافی ایجاد نخواهد کرد و آقا آرزوید بماند

رئیس - پیشنهادی آقای مؤید احمدی کرده اند آخرین پیشنهاد است فراتر نشود پیشنهاد میکنم در فقره اول از ماده ۱۶ در کلمه منوری علاوه شود

رئیس - بفرماید

مؤید احمدی - عرض کنم اینجا در نظر گرفته اند علماء مجاز از مراجع تقلید بنده وقتی لایحه را مطالعه کردم دیدم برای اینکه اهل تسنن را در نظر گرفته بودند قنونی و مقنی را هم گذارده بودند ولی حالا در این لایحه من بینم که این دو کلمه افتاده از این جهت بنده پیشنهاد کردم در دو جا این دو لفظ اضافه شود

ولیر عدلیه - بنده موافقم

مخیر - بنده هم قبول می کنم

یکی از نمایندگان - اینها مراد هستند

رئیس - رأی میکنم بمجموع قانون اصلاح قانون

نظام وظایف با دو فقره اصلاحی که از طرف آقای اعتبار

رئیس مجلس شورای ملی دادگر

قانون

اعتبار ساختمان ده محبس در ولایات و تفاوت قیمت ملبوس اداره نظایه در سال ۱۳۱۰

ماده واحد - مجلس شورای ملی سی و پنج هزار تومان اضافه اعتبار برای ساختمان ده محبس در ولایات و هجده هزار تومان اضافه اعتبار برای تفاوت قیمت ملبوس اداره نظایه در سال ۱۳۱۰ تصویب میشود مینماید که از محل ذخیره قران مملکتی برداشته شود

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سرام شهریور ماه یک هزار و سیصد و ده شصت و پنج تصویب مجلس شورای ملی رسید.

قانون

اصلاح قانون خدمت نظامی

ماده واحد - بجای قشور واد قانون خدمت نظامی مصوب ۱۶ خرداد ۱۳۰۴ مواد ذیل تصویب میشود:

بجای ماده ۴ - مملکت ایران مطابق تشکیلات قشوری بنواحی سربازگیری منقسم شده و افراد وظایف در مراکز حوزه های سربازگیری خود بخودت احضار و مطابق نظریه وزارت جنگ به قیمت های قشوری تقسیم می شوند.

بجای ماده ۵ - در تمام نواحی سربازگیری بموجب پیشنهاد وزارت جنگ و تصویب هیئت وزراء و صدور فرمانت هماهنگی عمل سربازگیری از ۱۵ مهر ماه هر سال شروع و تا آخر آذر ماه همان سال خاتمه خواهد یافت.

بجای ماده ۶ - در سه ماهه آخر هر سال دفاتر احصائیه و سجل احوال هر ناحیه سربازگیری صورتی از کلیه افرادی که در سال آن سن سربازی می رسند و در ثبت حوزه های جزء میباشد از دفتر سجل نفوس آن محل استخراج و بنواحی سربازگیری تسلیم و نواحی سربازگیری پس از تطبیق صورتیهای مزبور با دفاتر نفوس محل بوسیله رؤسای موقوف خود بوزارت جنگ ارسال میدارند.

تیسره - تهیه و تحویل صورت های مزبور بنواحی و تطبیق آنها با دفاتر نفوس و ارسال بوزارت جنگ نباید از ماه آخر سال تجاوز نماید.

بجای ماده ۷ - وزارت جنگ پس از وصول صورتیهای مزبور در فروردین ماه هر سال عدده نفرانی را که در آن سال لازم خواهد داشت با تعیین تقسیم آن به نواحی بنضافه صدی بیست برای کور ادتمالی همین کرده و برای نواحی سربازگیری و حوزه های قشوری ارسال خواهد نمود.

بجای ماده ۸ - مادامیکه احتیاجات قشوری کور از میزان افرادی است که باید برای خدمت نظامی احضار شوند افراد لازم برای احتیاجات وزارت جنگ برترتیب ذیل از بین واجدین شرایط خدمت نظامی همین خواهد شد.

۱ - غیر متأهل ۲ - متأهل بدون اولاد ۳ - متأهل با اولاد . برای تأمین احتیاجات قشوی افراد وظیفه طبقه اول مقدم بر طبقه ثانی و طبقه ثانی مقدم بر طبقه ثالث خواهد بود در صورتیکه تعداد هر طبقه اشاره بر احتیاج بوده باشد افراد لازم از بین آنها مطابق تقدم تاریخ ولادت انتخاب و به بقیه موقتاً مرضی خانه داده می‌شود.

بجای ماده ۹ - در صورتیکه انتخاب از بین افرادی باید بعمل آید که تاریخ روز و ماه اولاد آن در اوراق سجلی ذکر نشده یا ذکر شده و تاریخ تولدشان بکروز باشد تقدم با کسانی خواهد بود که اسب پلزارا دیگر ردیف خود دربر ورقه سجل گرفته اند.

بجای ماده ۱۰ - افراد در چهار سال دوره احتیاج پس از سه سال اول احتیاط بگمرتیه و ذخیره مقدم هر دو سال بگمرتیه و افراد ذخیره نالی هر سه سال بگمرتیه درحوزه خود برای مدت یکماه مشق نظامی باید حاضر شوند موعد و ترتیب آن مطابق نظامنامه که وزارت جنگ تهیه خواهد کرد معین خواهد شد بجای ماده ۱۱ - اشخاصیکه در سن سربازی یا بعد از آن بخواهند داخل خدمت دولتی یا اجنبی یا مشاغل آزادی که مستلزم اجازه رسمی دولت است بشوند باید تصدیق انجام خدمت تحت السلاح و با معاینات از خدمت نظامی را در دست داشته باشند و بدون اوراق مزبور دولتر کنووی و مؤسسات از قبول آنها باید خود داری نمایند

بجای ماده ۱۳ - اشخاصیکه قبل از رسیدن سن سربازی داو طلبه دو سال تحت السلاح خدمت نمودند اند پس از خاتمه خدمت تحت السلاح جزء ذخیره محسوب خواهند شد مشروط باین که پس از رسیدن سن لا اقل هیجده سالگی شروع بخدمت کرده باشند

بجای ماده ۱۵ - کسانیکه از خدمت نظام وظیفه عمومی بواسطه علل مزاحم بتصدیق دفتر از اجاب نظامی که عدم استرداد آنها را برای خدمت نظامی تصدیق نمایند معاف می‌باشند :

- ۱ - نابینا از یک یا دو چشم
- ۲ - قوزی
- ۳ - کر
- ۴ - لال
- ۵ - شل و چلاق
- ۶ - پیکند
- ۷ - قاذبین شست و سیاه دست راست

۸ - اشخاصی قسیر القامه که قد آنها از یک کسزو نیم کتر باشد

۹ - اشخاص مسلول و مبتلا یا بارانش غیر قابل علاج

۱۰ - میوهین از چشم که از عهده خدمات نظامی بر نیایند

تیسره ۱ - اشخاص ضعیف البینه یا مرضی قابل معالجه قبل از رفتن بخدمت تحت السلاح بخرج دولی معالجه خواهند شد

تیسره ۲ - در صورتیکه دو نفر طبیب نظامی در محل تشکیل مجلس سرباز گیری حاضر نباشند وظیفه و مذکور در لوق بدو نفر طبیب غیر نظامی که از طرف اداره نظام وظیفه معین میشوند محول میگردد بجای ماده ۱۶ - کسانیکه بواسطه موقعیت خود از خدمات نظامی معاف میباشند:

۱ - حکام شرع مجاز باجنهاد یا قنوی از مراجع تقلید یا قنوی و علماء درجه اول مذاهب زرتشتی و کلبسی و مسیحی و مدسین علوم معقول و منقول

۲ - بکانه پسر هر مرد یا زنی که بواسطه علت مزاج از اداره امر معاش خود عاجز و کفالت بر عهده آن پسر باشد در تمام مدت کفالت

۳ - پسر دوم هر مرد یا زنی که بک پسرش در خدمت تحت السلاح بوده و در صورت داشتن پسر سوم آن پسر سن هیجده نرسیده باشد

۴ - پسر هر مرد یا زنی که بک پسرش بموجب قانون نظام وظیفه بخدمت احضار و در خدمت وفات کرده باشد در صورتیکه آن مرد یا زن پسر دیگری هم داشته باشد این معافیت نزمان رسیدن پسر دیگر به سن ۱۸ سالگی خواهد بود.

۵ - هر جوانی که نفقه ده بک خانواده بوده و در عمل پدر یا برادر پدر زن و برادر زنیکه وضعت اعانت آنها اجازه کفالت امور خانواده مشمول رابدهد نداشته باشد مادام که این وضعت باقیست مشمولی که در سال احضار بخدمت تأهل اختیار کند حق معافیت از خدمت سربازی را بنسوان ضرورت تکمل از عیال خود نخواهد داشت

۶ - دو نفری که مشترکاً کفالت یک یا چند خانواده باشند و در یک سال هر دو برای خدمت سربازی دعوت شوند آنکه بیش از بدالله کمک میکنند مادام که این وضعت باقی است از خدمت معاف خواهد بود

۷ - یکی از دو پسر پدر یا مادریکه هر دو در کسالت بخدمت نظامی احضار میشوند با انتخاب پدر و در صورت بودن پدر با انتخاب مادر برای مدت دو سال معاف خواهد بود.

۸ - بطور کلی مطابق مقررات فقره ۷ این ماده از دو پسر یکی معاف و مطابق مقررات فقره ۳ و ۴ از سه پسر در صورت رسیدن پسر سوم سن ۱۸ سالگی و با بودن یک پسر در خدمت نظامی بکفر معاف و از ۴ پسر نیز بکفر و از پنج پسر دو نفر معاف خواهد بود

۹ - هر جوانی که کفیل معیشت منحصر بفر پدر یا مادر جدا جدا جده پیر و عیال از کار اتانده خود باشد مادام که حال بدین متوال است

تیسره - در صورت ادامه تکفل مقرر در فقرات ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ این ماده تا پنج سال متوالی در آخر پنجسال کلیه متکفلین بدون استثناء برای فرا گرفتن مقدمات تعلمات نظامی برای ۴ ماه بخدمت نظامی احضار و پس از خاتمه آن مرضی و جزو ذخیره محسوب خواهند شد

بجای ماده ۱۷ - عسقلنی که در مدارس عالی و سیکل دوم متوسطه داخله یا خارجه مشمول تحصیل باشند و پس سربازی برسد تا موقع تمام و اكمال تحصیلات خود از خدمت نظامی معاف هستند

بجای ماده ۱۸ - مدت خدمت تحت السلاح دارندگان تمدنیته رسمی (دیپلم لیسانس و بالا) از مدارس

تجره - در صورت ثبوت عذر موجه برآی غیبت محکمه اداری یا مشمول مزبور مطابق مقررات قانونی رد خواهد نمود

بجای ماده ۳۱ - قانون خدمت نظامی مصوب ۱۶ خردادماه ۱۳۰۴ که بموجب قانون مجازات مجرمین در امور نظام و طبقه مصوب ۲۳ اردادماه ۱۳۱۰ نسخ شده ماده ذیل تصویب می‌شود:

محکمه اداری مذکور در ماده ۲۹ برپاست رئیس ناحیه یا رئیس حوزه سرپازگیری و عضویت نماینده حکومت و سجل احوال و ادبیه و نظمیه محل در مراکز نواحی و حوزه‌ها تشکیل میگردد

بجای ماده ۳۲ - هر يك از افراد ذخیره که در مواقع اضطرار برای مشق نظامی بدون عذر موجه چنان نشوند پس از ثبوت تقصیر در محکمه نظامی از يك ماه تا سه ماه محکوم به حبس میگرددند.

بجای ماده ۳۳ - حکم مذکور در ماده فوق در مورد افراد احتیاط نیز جاری است

بجای ماده ۳۴ - که بموجب قانون مجازات مجرمین در امور نظام و طبقه نسخ شده ماده ذیل تصویب میشود: مدنی را که مستخدمین رسمی و مستخدمین جزه قبل از تاریخ اجرای این قانون انجام خدمت نظام و طبقه نموده

و پابند نمایند جز مدت خدمت آنها محسوب شده و وزارتخانه‌ها و ادارات مربوط مکلفند آنها را پس از دوره خدمت نظامی بخدمت خود بپذیرند. و همینطور مستخدمین دیگر ادارات که بر اثر این قانون به خدمت نظام و طبقه

دعوت می‌شوند پس از خاتمه خدمت تحت‌الصلاح برای اشتغال بخدمت سابق خود یا خدمات دیگر دولتی بر سایرین مقدم خواهند بود

بجای ماده ۳۶ - این قانون از تاریخ دهم مهرماه ۱۳۱۰ به‌وقوع اجرا گذارده می‌شود - اشخاصی که بموجب

قانون خدمت نظامی مصوب ۱۶ خرداد ۱۳۰۴ مشمول بوده‌اند از حیث معافیت تابع مقررات مواد ۱۵ - ۱۶ - ۱۷ - ۱۸ - ۱۹ این قانون خواهند بود

نظامنامه اجرای این قانون توسط وزارتین جنگ و داخله تدوین و پس از تصویب هیئت وزراء بوسیله وزارت جنگ به‌وقوع اجرا گذارده خواهد شد.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه سی‌ام شهر بورماه یکهزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر